

**UPA 2018/48: 1. juli 2019-miit atuutilersumik inatsisinut nalunaarutit
atuutsinneqalernissaannut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut
aaliangiiffigisassaattut siunnersuut.**

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Inatsisinut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Sofie Geisler, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqatigiit

1. Siunnersuut tunuliaqutaalu pillugit

Inatsisinik nalunaarutit 1. juli 2019-imi atuutilersinneqarnissaannik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat siunnersuuteqartup kissaatigaa. Inatsisit paasiuminarnerulernissaat siunnersuutip siunertaraa, tamanna innuttaasut oqartussaasunilu atorfillit inatsisinik ingerlatsisussat eqqarsaatigalugit.

Siunnersuuteqartup erseqqissaatigaa Europamiut Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaat malillugu innuttaasut inatsisilianik paasinnissinnaanermut periarfissaqartitaassapput inatsisillu innuttaasumut innuttaasullu iliuusaanut qanoq kinguneqartitsinnaaneri paasiniarsinnaassallugit. Taamaammallu, kiisalu innuttaasut inatsisitigut illersugaanerat eqqarsaatigalugu inatsisinik nalunaarutit nunatsinni atuutilersinnissaat inuit pisinnaatitaaffiit ilisimatusarfimmit (Institut for Menneskerettigheder) aamma Eqqartuussissuserisut Siunnersuisoqatigiiffiannit kaammattuutigineqartoq.

2. Naalakkersuisut akissuteqaataat

UKA 2018/48

LABU j.nr. 01.25.01/18UKA-LABU-00048

Naalakkersuisut akissuteqaamminni paasissutissiissutigaa inatsisinik nalunaarutit atuutsinneqalernissaat Naalakkersuisunit aallaaviatigut isumaqatigineqartoq.

Naalakkersuisulli tikkuarpaat inatsisinik nalunaarutit atuutsinneqalernissaannik Naalakkersuisut siusinnerusukkut aalajangigaat sulisoqarnikkut nukissanik amigaateqarneq pissutigalugu taamaatiinnarneqartariaqarsimasoq aammalu inatsisilerituunik piginnaaneqarluartunik naammattunik atorfinitsitsiniarneq maanna suli ajornakusoortoq.

Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut eqqumaffigeqqaat suliatigut sulisutigullu nukissat pisariaqartinneqartut pigitinnagit inatsisinik nalunaarutitik atuutsitsilerneq ajornartorsiutitik nassataqarsinnaasoq, tamatumani aamma inatsisitigut illersugaaneq eqqarsaatigalugu. Pingaartumik ataatsimut allanneqarnerini kukkusoqaratarsinnaanera eqqumaffigineqartariaqarpoq, Naalakkersuisullu tassunga atatillugu erseqqissaatigaat innuttaasut suliffeqarfiillu ataatsimut allatat kukkunillit tatigalugit iliuuseqarnermikkut ajunaaruteqarsinnaasut, taamaalillutillu Namminersorlutik Oqartussat taarsiisussaatitaalersinnaasut.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuutip itigartitsissutigineqarnissaa Naalakkersuisunit inassutigineqarpoq.

3. Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaliutai

Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuummik assingusumik (UPA2017/48) suliarinninnerminut atatillugu Naalakkersuisunut apeqqutitik arlalinnik saqqummiussivoq. Ataatsimiititaliap apeqqutai Naalakkersuisullu akissutaat isumaliutissiisummut ilanngussaq 1-itut kiisalu 2-tut ilanngunneqarput.

3. 1. Inatsisinik nalunaarutitik aammalu pisortatiguunngitsumik ataatsimut allanneqarnerannik atuisarneq

Inatsimmik nalunaarut tassaavoq inatsisaaqqaartup (pingaarnertut inatsisip) inatsimmullu allannguutit kingusinnerusukkut akuersissutigineqartut pisortatigoortumik ataatsimut allanneqarnerat.

Inatsisit ataatsimut allanneqarnerinik nunatsinni pisortatigoortumik maannamut suli atuilersimangilagut. Naalakkersuisoqarfiilli ilaat inatsisit ataasiakkaat

pisortatiguunngitsumik ataatsimut allanneqarnerinik Naalackersuisoqarfiup nittartagaatigut siusinnerusukkut saqqummiisarsimapput.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap tassunga atatillugu maluginiarpaa inatsisileriffiup inatsisilerinermi teknikikkut malittarisassiaani "Lovtekniske retningslinjer" 2011-meersumi imatut allassimasoqartoq:

"Ilaatigut allannguutit assigiinngitsut ataatsimoortillugit inatsisartut inatsisaannik nutaamik inatsisiliornani Inatsisartut inatsisaat arlaleriarluni allanngortinneqarsimappat Inatsisartut inatsisaat atuuttoq taassumalu allannguutai allaffissornikkut ataatsimut allanneqarsinnaapput. Taamatut ataatsimut allanneqarnerisigut suliasaqaqfimmi Inatsisartut inatsisaat atuuttoq arlaleriarlunilu allanngortinneqarsimasoq paasiuminarsarneqarsinnaavoq. Ataatsimut allanneqarneri qitiusumik allaffeqarfimmi atugassatut ilaatigut suliarineqartarput, aammali assersuutigalugu Naalackersuisoqarfiup nittartagaani tamanut takuneqarsinnaasunngortinneqartariaqarlutik." (Inatsisartut Allattoqarfiannit nutsigaq)

Taamaakkaluartoq Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalackersuisoqarfik kisimi inatsisinik allaffissornikkut ataatsimut allanneqartunik nittartakkamini saqqummiussisarsorinarpoq.

Tamatuma saniatigut inatsisit Inatsisartut sulineranni pingaarutillit ataasiakkaat ataatsimut allanneqarnerat Inatsisartut nittartakkaminni saqqummiussimavaat. Inatsisinik ataatsimut allaanerit taakku Inatsisartut Allattoqarfiannit suliarineqarput.

3. 2. Inatsisinik nalunaarutit pisariaqartinneqarnerat

Inatsisit ullumikkut atuuttut ilaat ataasiakkaat pingaarnertut inatsimmik inatsimmullu allannguutinik amerlasoorujussuarnik imaqarput. Assersuutigalugu aalisarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat ullumikkut atuuttoq pingaarnertut inatsimmik inatsimmullu allannguutinik 13-inik imaqarpoq. Nioqqutissanik eqqussuineq annissuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat pingaarnertut inatsimmik inatsimmullu allannguutinik 8-nik imaqarpoq. Akileraaruserinermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat pingaarnertut inatsimmik inatsimmullu allannguutinik 9-nik imaqarpoq. Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat pingaarnertut inatsimmik inatsimmullu allannguutinik 5-inik imaqarpoq.

Pingaarnertut inatsimmut allannguutit taamak amerlatigitillugit inatsisit atuuttut suuneri paasissallugit innuttaasunut pisortanilu sulisunut, inatsisinik pineqartunik allaffissornikkut aqutsisussanut ajornakusoorsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni inatsisit ataatsimut allanneqarneri siunnersuuteqartumit oqaatigineqartutut nittartakkami namminersortumit ingerlanneqartumi ullumikkut (akiliuteqarluni) pissarsiarineqarsinnaapput. Tamannali taamaallaat kalaallit inatsisaasa danskisuunngortinneqarnerannut atuuppoq.

Taamaalillutik innuttaasut pisortanilu sulisut tamakkiisumik annerusumilluunniit kalaallisut oqaasillit inatsisit ataatsimut kalaallisut allanneqarnerinik pissarsinissaminnut periarfissaqanngillat.

Tamanna inatsisitigut illersugaaneq eqqarsaatigalugu ajornartorsiutaavoq.

Siunnersuuteqartup paasissutissiinera malillugu innuttaasut inatsisinik atuuttunik ilisimasaqarnerat nukittorsarniarlugu taamatullu inatsisitigut illersugaaneq annertusarniarlugu Inuit pisinnaatitaaffii pillugit ilisimatusarfiup (Institut for Menneskerettigheder) inatsisinik nalunaarutit atuutsinneqalernissaat Naalakkersuisunut kaammattuutigaa¹.

Kaammattuut Europamiut Inuit Pisinnaatitaaffii Pillugit Isumaqatigiissutaat tunngavigalugu Kalaallit Nunaata pisussaataffaanut atatillugu isigineqassaaq.

Taamaalilluni Europamiut Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaat malillugu innuttaasut inatsisilianik paasinnissinnaanermut periarfissaqartitaassapput inatsisillu innuttaasumut innuttaasullu iliuusaanut qanoq kinguneqartitsisinnaaneri paasiniarsinnaassallugu.

Eqqartuussissuserisut Siunnersuisoqatigiivisa inatsisinik nalunaarutit atuutsinneqalernissaat aamma kaammattuutigaat:²

”Inatsisit, inatsisillu atuutsinneqarnissaanut tunngasut nalinginnaasumik Kalaallit Nunaanni pissarsiariuminaaqaat. Pingaarnepaatut najoqqutarineqarpoq inatsisinut nalunaarusiortoqartannginnissaa³– tassa imaappoq, inatsit tunngavigineqartoq, kingusinnerusukkullu inatsisip allannguutai ataatsimoortinneqarlutik – namminersorluni inatsisini. Inatsimmut akuerineqarsimasumut allannguutissanik arlalinnik peqarsimagaangat, paasiniarsaralugu inatsit suna pineqartumut sumut atuuttuunersoq piffissaajarnartaqaaq ilungersunarlanilu – aamma inatsisilerituunut.

¹ ”Kalaallit Nunaanni inuit pisinnaatitaaffii – Killiffik 2016”

² ”Kalaallit Nunaanni inatsisitigut isumannaassuseq – Eqqartuussissuserisut Siunnersuisoqatigiit 2016”

³ Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat inatsisinik nalunaarutininik suliaqarneq ajorput. Naalagaaffimmili oqartussaasut Folketingip inatsisaanik Kalaallit Nunaannut atuuttunut tunngatillugu marlussoriarlutik inatsinik nalunaarusiornikuupput.

[...]

Pissutsit taamaanneri suleqatigiisitap isumaa malillugu, inatsisitigut isumannaatsumik ingerlaniarnermi unammillernartuupput, tassami inatsisinik, taakkuninngalu atuutsitsinissamik ilisimasaqarnissaq tunngaviulluinnarmat, inuiaqatigiit inatsisinik atuilluassappata. Tamanna immikkut Kalaallit Nunaanni isigisariaqarpoq inuinnaat inatsisitigut illersugaanerat eqqarsaatigalugu, tassami eqqartuussisoqarfinni suleqataasartut inuinnaasarmata.”

Kaammattuutit taakku Inatsisinut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarput.

3.3. Unammilligassat – sulisoqarniarneq

Kiisalu inatsisinik nalunaarutit atuutsinneqalernissaannik Naalackersuisut siusinnerusukkut aalajangigaat sulisoqarnikkut nukissanik amigaateqarneq pissutigalugu taamaatiinnarneqartariaqarsimasoq aammalu inatsisilerituunik piginnaaneqarluartunik naammattunik atorfinitsitsiniarneq maanna sulii ajornakusoortoq pillugu Naalackersuisut paasissutissiinerat Inatsisinut Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Siunissami inatsisit allannguutaannik akuersissuteqarnermut atatillugu inatsisinik nalunaarutiniq suliaqartalernerme ukiumut aningaasartuutit ukioq naallugu sulisorisaaq affaa sinnernaviangikkaat siunnersuuteqartup missingerpaa aammalu ukioq naallugu sulisorisamik affarmik atorfinitsitsinissamut immikkoortitsinikkut inatsisit qangaanerusoq allanngortinneqarsimasut pillugit nalunaarutiniq suliaqarnissamut nukissaqartoqarsinnaasoq.

Takussutissiakkut matuma kingulianiittuklut pingaarnertut inatsisit inatsimmullu allannguutit ukiuni kingullerni arfinilinni akuersissutigineqartut qassiuneri takutinneqarput⁴.

	Pingaarnertut inatsisit	Inatsimmullu allannguutit
2017	21	28
2016	14	21
2015	12	25
2014	7	5
2013	6	7
2012	11	14

⁴ Aningaasanut inatsisit ilassutitullu aningaasaliissutitut inatsisit ilanngunneqanngillat.

Ukiumut inatsisit allannguutaasa amerlassusiat eqqarsaatigalugu siunnersuuteqartup missingiinera piviusorsiorsorinarpoq.

Akuersissutigineqassagalarpat qanoq nukissanik atuisoqartiginissaanut apeqqutaassaaq, Naalackersuisut siunnersuut qanoq iluseqartillugu atortuulersissallugu toqqassaneraat.

Danmarkimi inatsisinik nalunaarutit pisuni ataasiakkaani pisariaqartitsinermik nalilersiuneq tunngavigalugu suliarineqartarneri toqqarneqarsimavoq. Taamaalilluni inatsimmik allannguinnermut atatillugu inatsimmik nalunaarummik suliaqartoqassaneranut ilaatigut apeqqutaavoq, allannguutit qanoq annertutigineri inatsimmullu allannguutit ataatsimut allanneqarsimannigitsut qassiuneri, kiisalu inatsisip oqartussaasunit innutaasunillu akulikitsumik atorineqartarnerisq.

Inatsimmut allannguinnerit tamarmik inatsimmik nalunaarummik suliaqartoqarnermik nassataqartillugit suleriuseqarnermut naleqqiullugu, suleriaaseq taamaattoq nukissanik annikinnerusunik atuiffiuvoq.

Naalackersuisut Siulittaasuata Inatsisinut Ataatsimiititaliamut akissummi 2017-imi tunniunneqartumi paasissutissiisutigaa, aalajangiiffigisassatut siunnersuut akuersissutigineqassappat inatsimmik nalunaarummik suliaqarnissamut akisussaaffik inatsisileriffimmiinnani Naalackersuisoqarfinni ataasiakkaaniissasoq ilimagineqartoq.

Naalackersuisulli naliliippat, Naalackersuisoqarfiit arlallit suliamik naammaginaratumik pitsaassusilerlugu naammassinninnissamut sulisoqarnikkut naammattunik nukissaqanngitsut⁵.

Siunnersuummik akuersissutiginninnerup taamaalilluni Naalackersuisoqarfiit ilaannut inatsisilerituumik allamik atorfinitsitsinikkut nukissanik immikkoortitsivigineqartariaqarsinnaanerit nassatarisinnaavaa. Tamatumani inatsisilerituunut ataasiakkaanut ukiumut aningaasartuutissat 500.000 kr-iunissaat ilimagisariaqarpoq.

Tamatumani ilanngullugu isumaliutigineqartariaqarpoq inatsisilerituup pineqartup ukioq naallugu sulinissaanut suliaassanik allanik naammattunik peqarnerisq, soorlutaaq

⁵ Naalackersuisut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut akissutaat (Ilanngussaq 2) Naalackersuisoqarfinni Aqutsisoqarfinnilu ataasiakkaani inatsisilerituut qassiunerinik nalunaarsuummik imaqarpoq. Siulittaasup Naalackersuisoqarfiata taåpiutigalugu nalunaarutigaa, Pinnortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfinni immikkoortortamut pisortaq ataaseq inatsisilerituutut ilinniarsimasuusooq taamatuttaarlu Aatsissarsiornermi Avatangiisinut Aqutsisoqarfinni aqutsinermut pisortaq. Taamaattorli paasissutissat 2017-imili tigusaanerit maluginiagassaavoq, Naalackersuisoqarfinni Aqutsisoqarfinnilu ataasiakkaani inatsisilerituut amerlassusaat taamanerit allanngorsimasinnaavoq.

inatsisilerituumik atorfinitsitassamik pissarsiniarnerup ajornakusoorsinnaanissaa ilanngullugu eqqarsaatigineqartariaqartoq.

Taamaalilluni immikkoortortamut qitiunerusumut assersuutigalugu inatsisileriffimmut inissiinermut taarsiullugu iluarseeeriaatsip Naalakkersuisunit 2017-imi ilusilerneqartup atornerqarnerata sulisunik amerlanerusunik pisariaqartitsilerneq nassatarisinnaavaa (tamatumalu nassataanik aningaasartuuteqarneruneq sulisussarsiornermilu unammilligassat). Inatsisileriffimmi suliassap inatsisilerituumik ataatsimik atorfinitsitsinikkut naammassineqarsinnaanera ilimanarpoq, ukiumullu annertunerpaamik atorfillip ukiup affaani akissarsiassaata annertoqataanik aningaasartuuteqarfiulluni.

Taarsiullugu isumaliutigineqarsinnaavoq assersuutigalugu eqqartuussissuserisoqarfimmit siunnersortimit avataaneersumit akiliilluni ikiorserneqarnissaq. Suliassalli Namminersorlutik Oqartussani nammineq sulisorisanit suliarineqarnissaanut taarsiullugu eqqartuussissuserisumit suliarineqassappat aningaasartuutaasussat annertunerungaatsiassapput. Naalakkersuisut Siulittaasuata akissummi 2017-imi tunniunneqartumi paasissutissiisutigaa eqqartuussissuserisumit najukkameersumit ikiorsiivigineqarnerup akia nalunaaquttap akunneranut 3000 kr-ioratarsinnaasoq.

Peqatigisaanillu Naalakkersuisut Siulittaasuata akissummini tikkuarpaa inatsisilerituumik avataaneersunik inatsisit ataatsimut allanneqarnerisa kalaallisuunnngortinneqarnerinik suliaqarsinnaasunik suliaqarumasunillu nassaarsinnaaneq maannangaaq nalorninarsinnaasoq.

3.4. Unammilligassat allat

Inatsisit ataatsimut allanneqarneranni kukkusoqaratarsinnaanera Naalakkersuisut akissuteqaamminni tikkuarpaat. Aalajangiiffigisassatut siunnersuut akuersissutigineqassappat inatsisit ataatsimut allanneqarnerini kukkusoqaratarsinnaanerata minnerpaaffimmiitinnissaa inatsisip piviusunnngortinneqarnerani pingaaruteqartoq Inatsisinut Ataatsimiititaliamit taparserneqarsinnaavoq. Ataatsimut allanneqarneranni kukkunerit inatsisitigut illersugaanermut ajornartorsiutinngorsinnaapput, Inatsisinullu Ataatsimiititaliap maluginiarpaa Naalakkersuisut erseqqissaatigaat innuttaasut suliffeqarfiillu ataatsimut allatat kukkunillit tatigalugit iliuseqarnermikkut ajunaaruteqarpata Namminersorlutik Oqartussat taarsiisussaataalersinnaasut.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap aamma maluginiarpaa inatsisit ataatsimut allanneqartut assigiiaangitsumik nutserneqartut qanoq paasinninnissamik ajornartorsiutinik nassataqarsinnaasut Naalakkersuisut erseqqissaatigigaat. Tamatumuunakkulli Naalakkersuisut tunngavilersuutaat Inatsisinut Ataatsimiititaliamit paasiuminaatsinneqalaarpoq: Ilumoorpoq

pingaarnertut inatsisit inatsisillu kingusinnerusukkut allannguutaat assigiinngiaartumik nutserneqarnerat qanoq paasinninnissamut ajornartorsiutinik nassataqarsinnaasoq. Qanorli paasinninnissamut ajornartorsiutit taakku inatsisit ataatsimut allanneqarpata allanneqangikkaluarpataluunniit ajornartorsiutaasussaapput.

Akerlianilli inatsisip allangortinneqarnerani aalajangersagaq tamaat nutaamik allaqqinnagu aalajangersakkami oqaatsimik ataatsimik ilanngussinermi, peersinermi taarsiinermiluunniit inatsisip kalaallisut ataatsimut allanneqarnera ajornartorsiutitaqarsinnaavoq.

Aalajangersagaq tamaat nutaamik allaqqinnagu oqaatsimik ataatsimik ilanngussinermi, peersinermi taarsiinermiluunniit ajornartorsiut tassaavoq kalaallisut oqaaseqatigiinnik katitereriaaseq danskisut katitereriaatsimit allaanerummatⁱ.

Ajornartorsiutaalersartog alla tassaavoq; aalajangersakkap siusinnerusukkut atuuttup ilaa, aalajangersakkap allannguutaasup allaqqinnerani allassimareersut issuarnagit, kukkunikkut “nutseqqinneqartoorpat”ⁱⁱ.

Ajornartorsiutit taamaattut qaqutigunnaq nalaanneqartarnissaat ilimagisariaqarpoq – nalaanneqarunilli – inatsit pineqartoq ataatsimut allanneqarsinnaajunnaartissinnaavaa. Ataatsimut allanneqarsinnaangippat, inatsisip allannguutissaatut siunnersuummik, aalajangersakkat kukkunillit nutaamik tamakkiisumik oqaasertalerneqarnerannik imaqartumik saqqummiussinikkut ajornartorsiut iluarsineqarsinnaassaaq.

Ataatsimiititaliap UPA 2017/48-mik suliarinninneranut atatillugu Inatsisinut ataatsimiititaliap Naalakkersuisut Siulittaasuut qinnuigaa, inatsisit ataatsimut allanneqarnerisa pitsaassusiat qularnaarniarlugu periarfissat suut Naalakkersuisunit isumaliutigineqarsinnaanersut paasissutissiissutigeqqullugu, taamaalilluni kukkusogaratarsinnaanera minnerpaaffissamiilersillugu. Naalakkersuisut Siulittaasuata akissumminni tikkuarpaa inatsisit ataatsimut allanneqarneri inatsisileriffimmi kiisalu Inatsisartut Allattoqarfianni misissorlugit nalilersorneqarsinnaanerat periarfissaasoq.

4. Inatsisinut Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip **akuersissutigineqarnissaa** inassutigaa.

5. Inatsisit paasiuminassusiat pissarsiarineqarsinnaanerallu eqqarsaatigalugit unammilligassat pillugit oqaaseqaatit allat:

Naalakkersuisut akissuteqaamminni paasissutissiissutigaaat Kalaallit Nunaanni inatsisinik nalunaasuiffik (Grønlandsk Lovregister) aqqutigalugu inatsisit suut suliassaqarfinnut tiguneqareersunut tiguneqarsimangitsunullu atuunnersut ajornanngitsumik paasiuminartumillu takuneqarsinnaasoq. Grønlandsk Lovregister Statsministeriaqarfimmit saqqummiunneqartarpoq, ilaatigullu Naalakkersuisut nittartagaanni ugguuna nassaarineqarsinnaalluni; www.lovgivning.gl.

Suliassaqarfiit arlaanni inatsisit suut atuunneri inatsillu allannguuteqarnersoq paasiniaraanni Kalaallit Nunaanni inatsisinik nalunaarsuiffiup sakkussaalluarnera Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaqatigaa. Taamaalilluni innuttaasunut (aammami allaffeqarfinnut) unammillernartoq tassaavallaanngilaq paasissallugu inatsit *allannguuteqarnersoq*, tasaanerullunili, inatsimmik ataasiarluni imaluunniit arlaleriarluni allannguisoqarsimatillugu inatsit atuuttoq *qanoq iluseqarnersoq*.

Kalaallilli Nunaanni inatsisinik nalunaarsuiffiup kalaallisuunngortinneqarnerata nutarterneqakulaarpallaarsorinannginnera Inatsisinut Ataatsimiititaliap maluginiaqqussallugu tunngavissaqarsoraa. Kalaallit Nunaanni inatsisinik nalunaarsuiffiup danskisuunngorneranut ukiuni 2011-miit 2018-imoortunut Naalakkersuisut nittartagaanni ingerlaqqiffissiaqarpoq. Taamaattorli kalaallisuunngortinneranut taamaallaat 2008-miit 2015-imoortunut ingerlaqqiffissiaqarluni.

Taamaalilluni nunatsinni innuttaasunut kalaallisuinnaq (kalaallisuinnangajalluunniit) oqaaseqartunut “suliassaqarfinnut tigiorkkanut sulilu tiguneqanngitsunut inatsisit suut atuuttuunerannik pisariitsumik paasiuminartumillu takunnissinnaaneq” Naalakkersuisut akissuteqaamminni oqaatigisaattut pitsaatiginngilaq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut (Statsministeriaqarfillu) kaammattorpai ajornartorsiut taanna eqqumaffigeqqullugu.

Taama oqaaseqarluni Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen
Siulittaasoq
Siumut

Sofie Geisler
Inuit Ataqatigiit

Justus Hansen
Demokraatit

Stine Egede
Inuit Ataqatigiit

Aleqa Hammond
Nunatta Qitornai

ⁱ Tamanna assersuummik uuminnga (pisuusaartitamik) paasiuminarsarneqarsinnaavoq:

Inatsisip atuuttup § 5-iani aalajangersagaqarpoq ima oqaasertaqartumik:

Imm. 7. Arfeq toqunneqarnerminiit kingusinnerpaamik nalunaaquttap akunnerisa 18-it qaangiunneranni pilanneqareersimassaaq.

Inatsisip allannguutaata danskisuunngortinnerani imatut aalajangersagaqarpoq:

§ 5, *imm. 7-imut*, ”pilanneqareersimassaaq” kingornanut ilanngunneqarpoq ”piaarnerpaamik aammalu”.

Aalajangersagaq ataatsimut allanneqareernermini danskisut ima isikkoqassaaq:

Stk. 7. Hvalen skal parteres snarest muligt og senest 18 timer efter aflivningen.

Kalaallisulli oqaaseqatigiit allatorluinnaq katiterneqartarput. Aalajangersakkap siulliup kalaallisuunngortinneqarnera imatukanneq katiterneqarsimassaaq:

Imm. 7. Arfeq toqunneqarnerminiit kingusinnerpaamik nalunaaquttap akunnerisa 18-it qaangiunneranni pilanneqareersimassaaq. (Hvalen efter aflivning allersenest 18 timer førend er gået skal parteres).

Taamaalilluni inatsisip siullermik oqaasertalerneqarnerani ”pilanneqareersimassaaq” oqaaseqatigiimmi oqaatsit kingullertut ikkusimavoq, kalaallisuunngortinneranilu oqaaseqatigiimmi oqaatsip kingulliup kingornanut ”piaarnerpaamik aammalu” ikkunneqaraluarpat isumaqarnaviannigilaq.

ⁱⁱ Tamanna assersuummik uuminnga (pisuusaartitamik) paasiuminarsarneqarsinnaavoq:

Inatsisip atuuttup § 5-iani aalajangersagaqarpoq ima oqaasertaqartumik:

Imm. 7. Naalakkersuisut naatsiiat katersorneqartarnerannut erseqqinnerusunik maleruagassiorsinnaapput.

Inatsimmut allannguummi piginnaatitsissut taanna ruuat ilanngunneqarnerisigut annertusineqarpoq. Inatsimmut allannguutip danskisuaa imatut aalajangersagartaqarpoq:

§ 5, *imm. 7.* ”naatsiiat” kingornanut ilanngunneqarpoq ”aamma ruuat”.

Inatsisip atuuttup kalaallisuunngortinnerani taaguut ”kartofelit” atorneqarpoq, inatsimulli allannguummi taaguut ”naatsiiat” atorneqarluni. Taamaannerata tunngaviatigut ataatsimut allanneqarsinnaanera ajornartunngortippaa. Illassut oqaatsip ”naatsiiat” kingornanut ikkunneqassaaq, oqaaserli taanna aalajangersakkami allannngortitassami ilaannigilaq.

Naalakkersuisut Siulittaasuannut
Maani

8.maj 2017

**FM2017/48: 1.januar 2018-miit atuutilersumik inatsisinut nalunaarutit
atuutsinneqalernissaannut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut
aaliangiiffigisassaattut siunnersuut.**

Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut (UPA2017/48), 1. januar atuutilersumik inatsisinik nalunaarutit atuutsilersitsinissamik Naalakkersuisunut pisussaaffiliisoq katersuunnermi pisumi suliaaraat.

Siunnersuut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu innersuunneqarpoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnerminut atugassatut Naalakkersuisut Siulittaasuat qinnuigaa apeqqutit malittuaniittut akeqqullugit:

1. Inatsisip allannguutaanik akuersissuteqarnermut atatillugu siunissami inatsisinik nalunaarutininik suliaqartalernermi ukiumut aningaasartuutit ukioq naallugu sulisorisaq affaq sinnernaviangikkaat siunnersuuteqartup missingerpaa, aammalu ukioq naallugu sulisorisamik affamik atorfinitsitsinissamut immikkoortitsinikkut inatsisit qangaanerusoq allanngortinneqarsimasut pillugit nalunaarutininik suliaqarnissamut nukissaqartoqarsinnaasoq. Naliliinermut tamatumunnga Naalakkersuisut oqaaseqaatissaqarpat?
2. Inatsisileriffiup sulisussanik allanik atorfinitsitsinngikkaluarluni suliassamik kivitsinissaanut ullumikkut inatsisileriffimmi sulisorisassatut aalajangiunneqareersut iluini nukissaqarpa?
3. Taamaanngippat: Suliassaq, inatsisileriffimmi sulisussamik allamik ataatsimik atorfinitsitsinikkut, inatsisileriffimmit naammassineqarsinnaava, taamaappallu inatsisilerituup pineqartup ukioq naallugu sulinissaanut suliassanik allanik naammattunik peqarpa?
4. Inatsisileriffimmi sulisussamik allamik ataatsimik atorfinitsitsineq qanoq akeqassava?
5. Naalakkersuisut isumaqarpat inatsisilerituumik suliassamik naammassinninnissamut piukkunnaateqartumik nassaartoqarsinnaasoq?

6. Taarsiulluguluunniit suliassaq Naalackersuisoqarfinni ataasiakkaani naammassineqarsinnaassava?
7. Naalackersuisoqarfinni ataasiakkaani ullumikkut inatsisilerituunik qassinik atorfeqartoqarpa?
8. Naalackersuissoqarfiit allanik atorfinitsitsinngikkaluarlutik suliassamik naammassininnissaannut, Naalackersuisoqarfinni ataasiakkaani sulisorisassaṭut aalajangiunneqareersut naammappat?
9. Suliassaq assersuutigalugu eqqartuussissuserisoqarfimmit avataaneersumit akiliilluni ikiorserneqarnikkut naammassineqarsinnaava, taamaappat tamatuma qanoq akeqarnissaa Naalackersuisut ilimagaat?
10. Inatsisit ataatsimut allanneqarnerisa pitsaassusiat qularnaarniarlugu, taamaalillunilu kukkusoqaratarsinnaanera minnerpaaffissaminiitinniarlugu periarfissat suut Naalackersuisunit tikkuarneqarsinnaappat – periarfissallu taakku qanoq annertutigisumik allaffissornikkut nukissanik allanik pisariaqartitsinermik nassataqassappat?

Inussiarnersumik

Anders Olsen

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Siulittaasua

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Siulittaasua
/Maani

Ilanngussaq
Bilag

2

**UPA2017/48-mut tunngatillugu Inatsisinut Ataatsimiititaliap apeqquai:
1. januar 2018-miit atuutilersumik inatsisinut nalunaarutit
atuutsinneqalernissaannut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik
Inatsisartut aaliangiiffisassaattut siunnersuut
(Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit)**

17-05-2017
Sags nr. 2017 - 7879
Dok. nr. 5360188

Postboks 1015
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 50 02
E-mail: govsec@nanocq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Naalakkersuisut Inatsisinut Ataatsimiititaliamit apeqquait 8. maaji 2017 tiguaat ataatsimiititaliap aalangiiffisassatut siunnersuutit qulaani taaneqartup oqaluuserineranut atatillugu. Apeqquait akissuteqarfigisinnaanerannut Naalakkersuisut qutsaviginnipput.

Akissutit apeqquait kingornanniipput.

- 1. Inatsisip allannguutaanik akuersissuteqarnermut atatillugu siunissami inatsisinik nalunaarutininik suliaqartalernermi ukiumut aningaasartuutit ukioq naallugu sulisorisaq affaq sinnernaviangikkaat siunnersuuteqartup missingerpaa, aammalu ukioq naallugu sulisorisamik affarmik atorfinitsitsinissamut immikkoortitsinikkut inatsisit qangaanerusoq allanngortinneqarsimasut pillugit nalunaarutininik suliaqarnissamut nukissaqartoqarsinnaasoq. Naliliinermut tamatumunnga Naalakkersuisut oqaaseqaatissaqarpat?**

Akissut:

Inatsisinik nalunaarutininik atugaqalernerni naatsorsuutigisatut aningaasatigut kingunerisassanut naatsorsuinivinnik suliaqartoqarsimangilaq. Naalakkersuisoqarfiit ilaat suliassap iluarsiviginissaanut inatsisilerituunik nutserisunillu amerlanerusunik pisariaqartitsinnaassapput, naalakkersuisoqarfiilli allat sulisussaritit iluanni suliassamik iluarsinnaassagunarlutik.

- 2. Inatsisileriffiup sulisussanik allanik atorfinitsitsinngikkaluarluni suliassamik kivitsinissaanut ullumikkut inatsisileriffimmi sulisorisassatut aalajangiunneqareersut iluini nukissaqarpat?**

Akissut:

Inatsisartut aamma Naalakkersuisut pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 1 malillugu Naalakkersuisut Siulittaasuat Naalakkersuisuni ilaasortat akornanni suliassanik agguataarisuuvoq. Siunnersuut akuersissutigineqassappat suliassap Inatsiseqarnermut Immikkoortortaqaqarfinniinnissaanut pilersaaruteqartoqanngilaq. Suliassaq paarlattuanik naalakkersuisoqarfinni ataasiakkaani iluarsivigineqartussaassaaq, naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat inatsisiliornermut,

allatullu suliassa qarfigisap iluani malittarisassianik atuutsitsinermut akisussaaffimmik isumaginnittuunerannik tungavigisaq unioqqu tinneqassanngimmat.

- 3. Taamaangippat: Suliassaq, inatsisileriffimmi sulisussamik allamik ataatsimik atorfinitsitsinikkut, inatsisileriffimmit naammassineqarsinnaava, taamaappallu inatsisilerituup pineqartup ukioq naallugu sulinissaanut suliassanik allanik naammattunik peqarpa?**

Akissut:

Apeqqu mmut 2-mut akissutig a innersuussutigissavara.

- 4. Inatsisileriffimmi sulisussamik allamik ataatsimik atorfinitsitsineq qanoq akeqassava?**

Akissut:

Inatsiseqarnermut Immikkoortorta qarfimmi sulisumut ataatsimut (inatsisileritooq, fuldmægtigi) ukiumoortumut aningaasartuutit 500.000 kr.-iuinissaat naatsorsuutigineqarput. Tassunga ataasiartumik aningaasartuuteqartoqarsinnaavoq, pineqartumut taassumalu ilaqutarisinnaasaanut pigisanik nuussinermut angalanermullu aningaasartuutit it tunik.

- 5. Naalakkersuisut isumaqarpat inatsisilerituumik suliassamik naam-massinninnissamut piukkunnaateqartumik nassaartoqarsinnaasoq?**

Akissut:

Namminersorlutik Oqartussani inatsisilerituumik naammattunik atorfinitsitsiniartarnerup nalinginnaasumik ajornakusoortuunera eqqaasitsissutigineqassaaq.

Inatsisit kalaallisut danskisullu oqaasertaannik katiterisoqartartusaanera ilanngullugu oqaatigineqassaaq. Kalaallisut oqaasertalinnut tungatillugu suliassaq kalaallisut oqaatsinik iternga tikillugu piginnaaneqartunik isumagineqartariaqarpoq. Piffissami matumani inatsisilerituut kalaallisut oqaaseqartut, taamatullu suliassa qarfiusumut atorfinitsinneqarmaarsinnaasut ikingaatsiartuupput.

Suliassamik piginnaaneqarfigalugu kivitsisinnaassasumik inatsisilerituumik inuttassarsisinnaanissaq Naalakkersuisut ajornakusoorsorivaat. Tamatuma saniatigut suliassap isumagineqarnissaanut nutserisunik pissarsiortariaqarnissaq naatsorsuutigisariaqarpoq.

- 6. Taarsiulluguluunniit suliassaq Naalakkersuisoqarfinni ataasiakkaani naammassineqarsinnaassava?**

Akissut:

Naalakkersuisoqarfinni sulisoqarnikkut massakkut inissisimaneq aallaavigalugu immikkut ittumik aningaasaliisoqanngippat suliassaq naalakkersuisoqarfinni ataasiakkaani imaalliallaannaq naammassineqarsinnaanngilaq. Naalakkersuisoqarfiit

arlallit naammattunik sulisoqanngillat. Naammaginatut pitaassusilinnik inatsisinik nalunaarusiortoqassappat Naalakkersuisoqarfinnut tamanna unammillernartuussasoq nalilerneqarpoq.

Apeqquummut 2-mut akissutigisara innersuussutigalugu, naalakkersuisoqarfiit nalinginnaasumik suliassaqaqarfimminni inatsisit atuuttut qanimut ilisimasaqarfigalugillu tamaasa ilisimammatigit, tamannalu inatsisinik nalunaarusiornermik suliassap naammassisinnaanissaanut pingaarutilittut tunngaviuvoq.

7. Naalakkersuisoqarfinni ataasiakkaani ullumikkut inatsisilerituunik qassinik atorfeqartoqarpa?

Akissut:

Naalakkersuisoqarfinni ataasiakkaani inatsisilerituut agguataarsimanerat:

Naalakkersuisoqarfik / Taassuma ataani immikkoortoqarfik	Inatsisilerituut ut atorfillit	Allatut atorfeqarlutik inatsisilerituut atorfillit
Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia	2	Inatsisileriffiup pisortaa 1
Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik	3	Immikkoortoqarfiup pisortaa 1
Peqqissutsimut Pitsaaliuinnermullu Aqutsisoqarfik	1	
Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoqarfik	4	
Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik	2	
Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik	5	
Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik	4	
Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik	5	
Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfik	9	Allaffiup pisortaa 1
Isumaginninnermut, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik	4	
Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik	4	
Digitalimik Sullissinermut Aqutsisoqarfik	1	
Namminiilivinnermut, Nunanut Allanut Nunalerinnermullu Naalakkersuisoqarfik	1	Immikkoortoqarfiup pisortaa 1
Kommuninut, Nunaqarfinnut, Isorliunerusunut, Attaveqatigiinnermut Ineqarnermullu Naalakkersuisoqarfik	2	
Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik / Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik	2	

- 8. Naalackersuissoqarfiit allanik atorfinitsitsinngikkaluarlutik suliassamik naammassinninnissaannut, Naalackersuisoqarfinni ataasiakkaani sulisorisassanut aalajangiunneqareersut naammappat?**

Akissut:

Apeqqummut 6-imut akissutigaa innersuussutigissavara.

- 9. Suliassaq assersuutigalugu eqqartuussissuserisoqarfimmit avataaneersumit akiliilluni ikiorserneqarnikkut naammassineqarsinnaava, taamaappat tamatuma qanoq akeqarnissaa Naalackersuisut ilimagaat?**

Akissut:

Suliassaq avataanit naammassineqassappat suliassamik isumaginninniartup tunngaviumik kalaallisut danskisullu oqaasertaanik ataatsimut allagaqarsinnaasariaqarpoq.

Suliassaq avataanit massakkut naammassineqarsinnaanersoq erseqqissumik akissuteqarfigineqarsinnaanngilaq. Suliassaq avataanit naammassineqassappat aningaasartuutaarujussuarnissaa qanorluunniit naatsorsuutigineqartariaqarpoq, najukkami inatsisilerituumit ikiorserneqarnermut nal. akunneranut 3.000 kr.-inik annertussuseqalersinnaanera eqqarsaatigalugu.

- 10. Inatsisit ataatsimut allanneqarnerisa pitsaassusiat qularnaarniarlugu, taamaalillunilu kukkusoaqaratarsinnaanera minnerpaaffissaminiitinniarlugu periarfissat suut Naalackersuisunit tikkuarneqarsinnaappat - periarfissallu taakku qanoq annertutigisumik allaffissornikkut nukissanik allanik pisariaqartitsinermik nassataqassappat?**

Akissut:

Inatsiseqarnermut Immikkoortortaqaqfik Inatsisartullu Allattoqarfianni Inatsisissanik Nalilersuisarfiup inatsisissatut siunnersuutit saqqummiussat inatsisitut pissusissamisoornissaat misissugarisarpaat, ingerlatsivinnilu taakkunani tamani inatsisinik ataatsimut allagarisat taamatut inatsisit pissusissamisoornissaannik misissugarineqartarnissaannik Naalackersuisut isumaqarput.

Danmarkimi aalajangiussatut ingerlassamik inatsisinut nalunaarusiortoqartannginnera naggasiutigalugu oqaatigineqassaaq. Illumut pisariaqartitsisoqarneranik nalilersuereermermi aatsaat inatsisinut nalunaarusiortoqartarpoq.

Inatsimmut nalunaarusiortoqartariaqarnera pillugu aalajangiinermi inatsit pisortaqaarfinit imaluunniit innuttaasunit annertunerusumik atugarineqakulanera pingaartuutinneqartarpoq. Ilanngullugu inatsisitigut allannguutitigut amerlanertigut allannguutit immikkut ittumik annertussuseqarnerat imaluunniit naammassineqarsimanagerat pingaartuutinneqartarput. Allannguutit aqqissuussaasutut iluseqartuunerat aamma pingaartuutinneqartarpoq. Taamaalilluni allannguutit inatsit kapitalimik ilivitsumik imaluunniit paragraffimik

ilivitsumik taamaallaat ataatsimut allagarineranik imaqarpat inatsisinik ataatsimut allagaqartarnek pisariaqannginnerusarpoq¹.

Inatsisinut nalunaarusiornermik aalajangersimasumik suliaqartarnek imminermini suliassaqarfimmi inatsisinut nalunaarusiamik kingullermik pigisaqarluni inatsimmik atuuttumik peqarnissap qulakkeersimanissaanut qularnaveeqqutaanngilaq.

Danmarkimi inatsisiliornermit assersuut:

Inatsit nalunaarusiaq atuuttoq "Avatangiisinik illersuineq pillugu Inatsit" 2016-imeersuuvoq, tassaniippullu 2016-imi maajip tungaanut inatsimmi allannguutit akuerineqartut.

Inatsit maaji 2016 kingorna marloriarluni allanngortinneqarsimagaluarluni inatsit nutarsarlugu ataatsimoortunngorlugu allaqqinneqarsimanngilaq.

Taamaattumik inatsisinut nalunaarusiat atorneranni inatsisaasunut atuuttunut pitsaannerusumik tamanik takunnissinnaanerup imaluunniit pitsaannerusumik inatsisitigut isumannaatsuunermik pissarsinissaq qulakkeersimaneqanngilaq. Inatsisaasunik allaffissornikkut ataatsimut allattugaqarnek pituttuisuunngilaq. Taamatuttaaq ataatsimut allattugarisani kukkunerusinnaasut pituttuisuunngillat. Atuuttut suli tassaassapput Inatsisartut inatsisaat, ilanngullugit allannguuteqarfigisatut inatsisit atuuttuusut.

Inatsisinut nalunaarusiornerit pillugit Inatsisinik atuutsitsinermut Ministereqarfiup ilitersuutaani allassimavoq inatsisinik nalunaarusiap inatsimmilu oqaasertaliussat ataasiakkaat akornanni kukkussutaasoq pissutigalugu naapertuuttoqannginnermik pinngortoqassappat aalajangiisuusut tassaassasut inatsisinut oqaasertaliussat.

Inussiarnersumik inuuullaqqusillunga

Kim Kielsen

¹ Inatsisinut nalunaarusiornerit pillugit Danmarkimi ilitersuut atuuttoq 1969-imeersoq, Inatsisinik atuutsitsinermut Ministereqarfik.